

УДК
 378

ВІТА ГРИГОР'ЄВА, АНАСТАСІЯ СЕВРУК
 Київський національний університет технологій та дизайну,
 Україна

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Мета. Висвітлення взаємозалежності педагогічної компетентності та професійної деформації викладача закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна деформація, викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Постановка завдання. У третьому тисячолітті швидкими темпами розвиваються технології, що зумовлює різкі зміни, до яких людство повинно швидко адаптуватися. Змінюються також і вимоги щодо компетенцій, якими повинні володіти майбутні викладачі професійної освіти для успішного здійснення педагогічної діяльності в закладах професійної освіти відповідно до нових вимог суспільства. Але існує й інший бік високих вимог до викладача, це його професійна деформація.

Зазначене питання активно обговорюється в науково-педагогічних колах. Цій проблемі присвячені дослідження Н. Бібік, Л. Коваль, А. Коломієць, О. Пометун та ін. Проте на сьогодні залишається малодослідженою проблема взаємозалежності педагогічної компетентності та професійної деформації викладача професійної (професійно-технічної) освіти.

Методи досліджень: аналіз наукової літератури, опитування, порівняння, узагальнення.

Результати досліджень. На основі аналізу літератури було з'ясовано, що професійна деформація педагога – це негативні зміни в особистості, що відбуваються в результаті професійної діяльності, і відображаються як у професійній, так і в особистій сферах життя. Встановлено, що на розвиток

професійних деформацій впливають соціально-економічне становище, низький імідж професії, зміст та особливості педагогічної діяльності.

Професійній деформації можна запобігти шляхом її профілактики, а саме: підвищенням професійної компетентності, зниженням педагогічного навантаження і розвитком індивідуально-особистісних характеристик, які блокують деформуючий вплив [1].

Педагогічна компетентність і професійна деформація взаємопов'язані та взаємозумовлені таким чином: з одного боку, розвиток професійної деформації знижує рівень професійної компетентності, а з іншого – високий рівень компетентності запобігає розвитку професійної деформації [2].

З метою визначення факторів, які впливають на розвиток професійної деформації, нами було проведено анонімне опитування 25 педагогів Київського професійного коледжу мистецтва та технологій сервісу і Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж технологій та дизайну одягу». Під час дослідження було з'ясовано, що до чинників, які заважають професійному самовдосконаленню та сприяють професійній деформації, належать: брак часу, велике педагогічне навантаження, ситуація в країні, лінч, багатозадачність, мало можливостей для обміну досвідом, регрес, брак коштів, відсутність цікавих і дієвих тренінгів, які б відповідали сучасним вимогам, відсутність самоорганізації, невпевненість у собі.

Слід зазначити, що найбільша кількість факторів, що негативно впливають на особистість педагога та збільшують ризик розвитку професійної деформації, є об'єктивними, тобто такими, на які педагоги не мають впливу. Але за рахунок високого рівня професійної компетентності й особистісних якостей викладачі професійної освіти не піддаються негативному деформуючому впливу.

Висновок. Отже, сутність викладеного дає підстави стверджувати, що чим вищий у педагога рівень сформованості професійної компетентності, тим менша ймовірність розвитку професійної деформації.

Література

1. Главацька О. Л. Професійне самовиховання як фактор профілактики професійної деформації соціальних працівників. *Social Work and Education*. 2020. Vol.7, №1. Р. 41–52. DOI: 10.25128/2520-6230.20.1.3
2. Козерацький Г. В. Феномен професійної деформації особистості педагога: причини, шляхи профілактики і подолання. *Правова держава*. 2014. №18. С. 144–150.